

Dle rozdělovníku

Váš dopis značky / ze dne   Naše značka   Vyřizuje / linka   Praha
/   **158/2020-160-OST/4**   **21.12.2020**

Věc: **Stanovisko Ministerstva dopravy k platnosti řidičských průkazů a dokladů prokazujících profesní způsobilost řidiče v souvislosti s možným formálním koncem nouzového stavu na území České republiky**

Ministerstvo dopravy, Odbor agend řidičů, vydalo pod čj. 158/2020-160-OST/3 ze dne 20. 10. 2020 „Metodické stanovisko k výkonu dopravně správních agend v době nouzového stavu na úseku agend řidičů – podzim 2020“.

Předmětným stanoviskem byly řešeny i doklady (řidičský průkaz, průkaz profesní způsobilosti řidiče, potvrzení o oznámení ztráty, odcizení, poškození nebo zničení řidičského průkazu), jimž v době vyhlášeného nouzového stavu uplynula doba platnosti, a to v tom smyslu, že se po dobu trvání nouzového stavu na tyto doklady hledí stále jako na platné, tj. že pokud budou řidiči tyto doklady užívat k řízení motorových vozidel, neměli by být za tuto činnost v přestupkovém řízení postihováni. Jinými slovy, protiprávní jednání spočívající v řízení s takovým dokladem, jehož platnost skončí v době trvání nouzového stavu, postrádá společenskou škodlivost a chybí tudíž materiální znak přestupku.

Důvodem pro vydání tohoto metodického stanoviska byl vyhlášený nouzový stav na území České republiky v souvislosti se šířením nákazy koronaviru označovaného jako SARS COV-2 a vydanými opatřeními vlády ve vztahu k omezení úředních hodin správních orgánů na 2 dny v týdnu v rozsahu 5 hodin v daném dni. Nicméně i přes tyto skutečnosti je třeba vycházet vstřícně občanům a řešit možná podání žádostí o výměny řidičských průkazů či provádění dalších souvisejících úkonů spojených s agendou řidičů, tj. občané nemohou být kráceni na svých právech, v tomto případě v rámci možnosti podávat žádosti související s problematikou agendy řidičů. Ukazuje se, že toto podstatné omezení úředních hodin znemožňuje v případě vybraných obcí dostat v plném rozsahu principu veřejné správy coby služby veřejnosti (viz § 4 odst. 1 správního řádu) a rovněž znemožňuje dotčeným adresátům zákona o silničním provozu adekvátně uplatňovat svá práva (§ 4 odst. 4 správního řádu).

Zmíněná vládní opatření, v případě výkonu činnosti na úseku agendy řidičů, vedla k tomu, že se tvořily značné fronty žadatelů o vydání řidičských průkazů a úkony související. Tvoření front a shlukování občanů je velmi rizikové a nežádoucí z hlediska rychlejšího šíření nákazy. Krizové opatření přijaté v podmínkách nouzového stavu tak navodilo situaci, kdy vybraní adresáti

veřejnoprávní povinnosti nebudou způsobilí povinnost mít při řízení u sebe platný řidičský průkaz splnit, jelikož vykonavatelé veřejné správy z objektivních důvodů nevyhoví jejich žádostem o výměnu průkazů.

Evropský kontext

Na jaře tohoto roku bylo řešeno prodloužení platnosti řidičských průkazů právě v souvislosti s onemocněním COVID-19, kdy se v poměrně značné míře objevily potíže s vydáváním řidičských průkazů, jelikož na opatření týkající se fungování úřadů v souvislosti s vládními opatřeními nejenom v České republice reagovala i Evropská unie, a vydala nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 698/2020, kterým se stanoví zvláštní a dočasná opatření s ohledem na rozšíření onemocnění COVID-19, jež se týkají obnovení či prodloužení některých osvědčení, licencí a povolení a odkladu některých pravidelných kontrol a pravidelného školení podle určitých částí právních předpisů v oblasti dopravy. Prodloužení platnosti řidičských průkazů bylo stanoveno v čl. 3 bod 1., kde je uvedeno, cit.: *Bez ohledu na článek 7 směrnice 2006/126/ES a bod 3 písm. d) přílohy I uvedené směrnice se platnost řidičských průkazů, která by v souladu s uvedenými ustanoveními jinak uplynula nebo by měla jinak uplynout mezi 1. únorem 2020 a 31. srpnem 2020, považuje za prodlouženou o dobu sedmi měsíců od data konce platnosti uvedeného v každém takovém řidičském průkazu.* Uvedené nařízení je platné ve všech členských státech Evropské unie a dotýká se všech řidičských průkazů členských států, kterým v rozhodné době uplynula doba platnosti.

Ministerstvo dopravy požádalo Evropskou komisi o řešení vzniklé situace obdobným způsobem. Dle informací z Evropské komise, lze předpokládat začátkem roku 2021 vydání nařízení, které by upravovalo „prodloužení“ platnosti řidičských průkazů do 31.3.2021.

Právní posouzení

Z hlediska správního trestání, lze v dané souvislosti poukázat i na relevantní komentářovou literaturu (viz Bohadlo, D. - Brož, J. - Kadečka, S. - Průcha, P. - Rigel, F. a Šťastný, V.: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář, nakladatelství Wolters Kluwer (ČR), Praha 2018), dle níž je společenská škodlivost „materiálním korektivem, který přikazuje stíhat jen takové činy, jež nad rámec prostého naplnění zákonem definované skutkové podstaty budou obohaceny o další kvalitativní rozměr. Prosté naplnění znaků skutkové podstaty přestupku nebude přestupkem tehdy, pokud v konkrétním případě nebude naplněna společenská škodlivost činu.“. Je-li tedy třeba při posuzování protiprávního jednání coby přestupku zohlednit konkrétní okolnosti případu, tak právě vyhlášení nouzového stavu, paušální omezení dostupnosti veřejné služby pro její adresáty a veřejný zájem na těchto omezeních převažující nad zájmem na splnění povinnosti, odůvodňují to, aby v návaznosti na provedené silniční kontroly nedocházelo k správnímu postihu řidičů, kteří jsou držiteli řidičského oprávnění, nicméně platnost dokladů prokazujících toto oprávnění recentně uplynula.

Dalším aspektem, který musí být v řešené věci zohledněn, je ústavněprávní rozměr záležitosti. Česká republika je sužována již druhou atakou epidemie nemoci COVID-19. Jedná se o nakažlivou nemoc, jejímuž šíření napomáhá blízký kontakt mezi lidmi. Ústavní systém ČR je vystaven na základech založených na úctě k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Dle čl. 3 Ústavy je součástí ústavního pořádku ČR Listina práv a svobod (dále jen „Listina“). Dle čl. 31 Listiny má každý právo na ochranu zdraví. Byť se jedná o jedno ze základních práv, jehož meze určuje zákon, ústavněprávní judikatura k němu zajímá následující stanovisko:

„...zdraví je jedním ze základních předpokladů pro požívání ostatních práv... ochrana zdraví v právním řádu České republiky sice vychází z principu svobody a odpovědnosti každého člověka za veškeré jednání, tedy i za to, že ovlivňuje své zdraví...**avšak nelze pominout ...nezastupitelnou roli státu při zajištění ochrany zdraví obyvatelstva obecně**“ (IV. ÚS 444/11, N 200/67 SbNU 573), dále např. „**právo na ochranu zdraví ...patří mezi absolutní základní hodnoty. Tím subjektem, který je pak odpovědný za zajišťování a naplnění tohoto práva, je stát, a je také na něm, aby za tímto účelem přijal adekvátní opatření. Činí tak vytvářením podmínek pro širokou dostupnost lékařské péče počínaje a zlepšováním všech stránek vnějších životních podmínek konče**“ (Pl.ÚS 11/08, N 155/50 SbNU 365).

Pokud by došlo k formálnímu neprodloužení nouzového stavu Poslaneckou sněmovnou, skončila by platnost předchozího „tolerančního“ stanoviska, které je vázáno na dobu vyhlášeného nouzového stavu. Není vhodné, aby následně občané byli nuceni si okamžitě vyměnit výše uvedené doklady, když stále přetrvává nepříznivá pandemická situace a hromadění občanů na úřadech je nežádoucí.

Závěr

S ohledem výše uvedené skutečnosti, právní jistotu občanů, a za účelem předcházení dalšího možného šíření nákazy koronavirem mezi občany, **přistoupilo Ministerstvo dopravy k vydání metodického stanoviska týkajícího se platnosti dokladů (řidičský průkaz, průkaz profesní způsobilosti řidiče) pro případ formálního skončení nouzového stavu i ve vazbě na evropský vývoj.**

Vydané stanovisko se vztahuje na výše uvedené **doklady, jimž uplynula či uplyne doba platnosti v období od 1. září 2020 do 31. března 2021** (v návaznosti na platnost řidičských průkazů uvedených v nařízení EP a Rady č. 698/2020 a vyhlášení nouzového stavu k datu 5. října 2020). **Na uvedené doklady se hledí jako na platné po dobu 6 měsíců nad rámec platnosti jednotlivých dokladů (např. platnost řidičského průkazu skončila 10. 11. 2020, dle tohoto stanoviska se považuje za platný do 10. 5. 2021).**

Stanoviskem jsou částečně dotčeny i řidičské průkazy, jimž platnost uplynula v době od **1. února 2020 do 31. srpna 2020** a kterým je dle nařízení EP a Rady č. 698/2020 prodloužena o 7 měsíců. Tento závěr byl učiněn na základě vyhlášeného nouzového stavu na území České republiky k datu 5. října 2020, jelikož i na tyto držitele řidičských průkazů, dopadají vyhlášená opatření (např. řidičský průkaz, jemuž platnost skončila 1. 3. 2020, byl ve smyslu nařízení co do platnosti prodloužen do 1. 10. 2020 a následně se na něj ve smyslu tohoto stanoviska pohlíží jako na platný po dobu dalších 6 měsíců – do 1. 4. 2021).

Je ale třeba uvést, že uvedená doba prodloužení platnosti řidičských průkazů se v budoucnu může změnit, a to v souvislosti s vydáním nového nařízení Evropského parlamentu a Rady k předmětné problematice, které je přímo použitelné a závazné pro všechny, kterých se dotýká. Vydání daného nařízení očekáváme začátkem roku 2021.

Ministerstvo dopravy k odůvodnění tohoto stanoviska uvádí, že za výše uvedené situace nepovažuje Ministerstvo dopravy vynucování povinnosti řidiče mít při řízení u sebe řidičský průkaz v případě, kdy doba jeho platnosti uplynula nebo uplyne v období od 1. února 2020 do 31. března 2021, za proporcionalní. Nelze legitimně vynucovat povinnost stanovenou za účelem uchování výše zmíněného pořádku ve veřejné správě za situace, kdy z rozhodnutí státu (odůvodněného ochranou převažujícího veřejného zájmu) veřejná správa není schopna v plném rozsahu dostát svým

závazkům, resp. svým povinnostem. Při zohlednění stávajícího materiálně-formálního pojetí přestupků, zakotveného v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, lze mít pochybnosti o tom, zda může předmětné protiprávní jednání naplňovat vedle znaků skutkové podstaty přestupku (tj. formálních znaků vymezených zákonem) i zákonnou podmínku společenské škodlivosti takového jednání (tj. materiální znak požadovaný zákonem).

Všechny výše uvedené důvody jak jednotlivě, tak zejména ve své vzájemné souvislosti odůvodňují stanovisko Ministerstva dopravy coby gestora pravidel provozu na pozemních komunikacích, že orgány vykonávající dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu, stejně tak jako orgány projednávající přestupky, by v rámci tímto stanoviskem dotčených řidičských průkazů měly rezignovat na správní trestání řidičů, kteří jsou držiteli řidičských oprávnění, avšak tuto skutečnost nedoloží při silniční kontrole řidičským průkazem, jehož doba platnosti fakticky uplynula v období od 1. února 2020 do 31. března 2021.

Předmětné stanovisko je z hlediska své působnosti platné pouze pro území České republiky. Dle aktuálního vývoje může být výše uvedené stanovisko doplněno či změněno.

S pozdravem

Mgr. Stanislav Dvořák
ředitel
Odbor agend řidičů

Rozdělovník k čj. 158/2020-160-OST/4:

Elektronicky

Všem obecním úřadům obcí s rozšířenou působností

Magistrátu hl.m. Prahy

Všem krajským úřadům

Policejní prezidium České republiky

Ředitelství služby dopravní policie

Strojnická 27

170 89 Praha 7

Hlavní velitelství Vojenské policie

Rooseveltova 620/23

161 05 Praha 6 - Bubeneč

Generální ředitelství cel

Budějovická 7

140 00 Praha 4

Ministerstvo vnitra

Nad Štolou 936/3

170 34 Praha 7